

TYÖVOIMAN KIRJA

2021

Aiemmin julkaistu EVA Fakta -sarjassa:

Me olemme EU (2021)

Menojen kirja (2020)

Verojen kirja (2019)

Me olemme keskiluokka (2018)

Todistus koululle (2017)

Näin työmarkkinat toimivat (2015)

Tästä Suomi elää (2014)

Julkaisut löytyvät osoitteesta www.eva.fi/julkaisut/faktat

Kustantaja: Taloustieto Oy

Painopaikka: Next Print Oy, Helsinki 2021

ISSN 2342-7175 (painettu)

ISSN 2342-7183 (pdf)

ISBN 978-951-628-747-1 (painettu)

ISBN 978-951-628-748-8 (pdf)

ESIPUHE

Kuka Suomessa tekee työt? No, tietysti me Suomessa asuvat työikäiset, kukapas muukaan. Mutta työvoima muuttuu.

Ensiksi hyvät uutiset: työllisyysaste on kohonnut selvästi, mikä on erinomaista. Toisaalta Ruotsi, Saksa ja Viro onnistuvat tässä selvästi meitä paremmin.

Sitten kylmät faktat. Tilastojen valossa on selvää, että tarvitsemme Suomeen lisää työvoimaa ulkomailta.

Vieraskielisten työllisten osuus kasvaa vauhdilla, kun taas kantaväestön työllisyys ei kasva. Vuodesta 1990 lähtien suomalaistaustaisten työikäisten määrä on vähentynyt 230 000:lla ja ulkomaalaistaustaisten määrä kasvanut 290 000:lla.

Ilman työntekijöitä yritykset eivät voi laajentua ja kasvaa. Hyvinvointiyhteiskunta tarvitsee rahoittajansa, veroeuroja kartuttavat yritykset ja työntekijät.

Eva Faktan luvut ovat koonneet tutkija Topias Pyykkönen ja konsultti Jussi Pyykkönen. Esitän molemmille parhaat kiitokset huolellisesta työstä.

Keskustelu työstä ja sen tekijöistä kärjistyy helposti. Paras pohja keskustelulle on kirkas, viileä katse faktoihin – jotka ovat edessäsi.

Helsingissä 24. syyskuuta 2021

Emilia Kullas

Johtaja

EVA

SISÄLTÖ

Työmarkkinoiden peruskäsitteet	4
Väestö pääasiallisen toiminnan mukaan 1987–2019	5
Väestö pääasiallisen toiminnan mukaan, muutos 1987–2019	6
Työllisyys- ja työttömyysasteet EU-maissa 2020	7
Työllisyysasteet eräissä EU-maissa 2000–2020	8
Paljonko työttömiä on?	9
Työttömien määrä työnvälitystilastossa ja työvoimatutkimuksessa 2010–2021	10
Laaja työttömyys	11
Työllisten määrä eri tilastolähteiden mukaan 2010–2021	12
Mistä uusi työvoima rekrytoidaan?	13
Uusien työllisten tausta: työttömät, opiskelijat ja muut 1988–2019	14
Työttömistä työllistyneet iän ja koulutusasteen mukaan 2019	15
Työttömän työllistymistodennäköisyys iän ja koulutusasteen mukaan 2019	16
Työllisyysasteet maakunnittain 2019	17
Työllisten määrä maakunnittain, muutos 2000–2019	18
Työttömien, työllisten ja opiskelijoiden muuttamistodennäköisyys iän mukaan 2019	19
Miksi työllisten määrä ei kasva?	20
Työikäisten määrän kehitys: kantaväestö ja maahanmuuttajat 1990–2020	21
Eräiden ikäluokkien työllisyysasteet vuoteen 2019 asti	22
Työllisyysasteet ikäluokittain ja sukupuolittain 2000–2019	23

22–29-vuotiaiden työllisyysasteet sukupuolittain 1987–2013	24
55–67-vuotiaiden työllisyysasteet 2010, 2015 ja 2019	25
Työllisten määrä koulutusasteen mukaan 1987–2019	26
Työllisyysasteet ikäluokittain ja koulutusasteittain 2019	27
Työ- ja työttömyysvuosien odote 20-vuotiaalle	28
Työpaikkojen määrän muutos eräillä toimialoilla 2007–2018	29
Työllisistä poistuneet ikäluokittain pääasiallisen toiminnan mukaan 2019	30
Mistä lisää työllisiä?	31
Helposti ja vaikeasti työllistyvät työttömät, 1989–2019	32
Maahanmuuttajien ja kantaväestön työllisten ja työttömien määrän muutos 2000–2019	33
Vieraskielisten ja kotimaisia kieliä puhuvien työttömyysaste 2000–2019	34
Vieraskielisten työttömyysaste maassa vietettyjen vuosien mukaan	35
Maahanmuuttajien työllisyysasteet asuinvuosien ja sukupuolen mukaan 2019	36
Eräiden kieliryhmien työllisyysasteet asuinvuosien mukaan 2019 (prosenttia)	37
Vieraskielisten osuus eräiden toimialojen työllisistä 2019	38
Palkkaa saaneiden osuus ikäluokittain eläkeläisistä 1995–2018	39
Eläkkeen ohella työskentelevien palkan mediaani ikäluokittain ja vuosittain 1995–2018	40
Alle kolmevuotiaan lapsen vanhempien työllisyysaste kielen mukaan 1987–2019	41
Osa-aikatyötä tekevien osuus työllisistä 1990–2020	42
Koti- ja vieraskielisten työskentelysektorit 2019	43
Lähteet	44

TYÖMARKKINOIDEN PERUSKÄSITTEET

Työvoimaan kuuluvat kaikki 15–74-vuotiaat henkilöt, jotka ovat työllisiä tai työttömiä. Työvoiman ulkopuolella ovat kaikki muut eli muun muassa lapset, koululaiset, opiskelijat ja eläkeläiset.

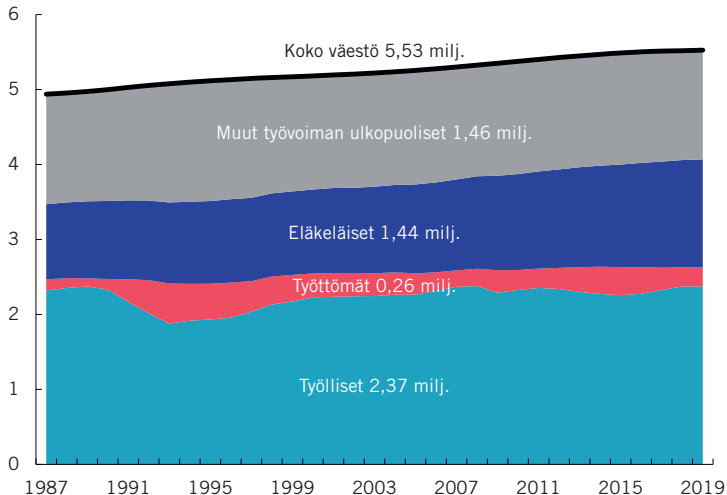
Työllinen on ansiotyössä oleva henkilö. Tilastokeskuksen työvoimatutkimuksessa työlliseksi katsotaan viikon aikana vähintään tunnin työtä tehneet palkansaajat ja yrittäjät, myös vanhempainvapaalla tai sairauslomalla olleet. Rekisteripohjaisessa Tilastokeskuksen työssäkäyntitilastossa työllisiä ovat henkilöt, jotka ovat työeläke- ja veroviranomaisten tietojen mukaan ansiotyössä.

Työtön on työtä vailla oleva. Tarkempi määritelmä vaihtelee tilaston mukaan. Tilastokeskuksen työvoimatutkimuksessa vailla työtä olevan oletetaan lisäksi etsineen aktiivisesti työtä sekä voivan aloittaa työt kahden viikon kuluessa. Työministeriön työnvälitystilastossa työtön on työhallinnon rekisteriin ilmoittautunut työtön työnhakija.

Työllisyysaste on työllisten osuus samanikäisestä väestöstä. Koko väestön työllisyysaste lasketaan 15–64-vuotiaiden työllisten osuutena samanikäisestä väestöstä.

Työttömyysaste on työttömien osuus työvoimasta eli työllisistä ja työttömistä.

Väestö pääasiallisen toiminnan mukaan 1987–2019 (milj. henkilöä)

Väestö on kasvanut 5,5 miljoonaan viime vuosikymmeninä.

Kasvu on painottunut eläkeläisiin, koska väestön ikärakenne on vanhentunut. Eläkeläisten määrä on lisääntynyt 435 000 henkilöllä 1,4 miljoonaan.

Työllisten määrä on kasvanut samassa ajassa 54 000 henkilöllä. Muihin työvoiman ulkopuolisiin kuuluvat muun muassa työkyvyttömyyseläkkeellä olevat, pitkäaikaisesti sairaat, omaa lastaan hoitavat vanhemmat ja varusmiehet.

Lähde: Tilastokeskus/Työssäkäyntitilasto.

Vuonna 2019, henkilöä

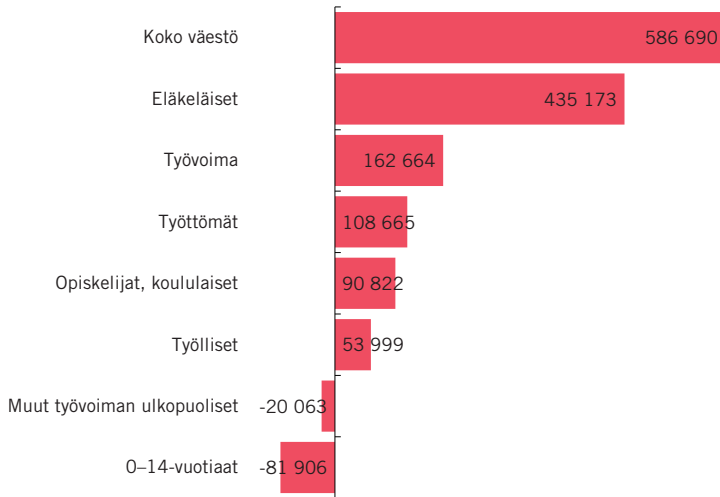
Työvoima	2 630 884
– Työlliset	2 373 526
– Työttömät	257 358

Väestö pääasiallisen toiminnan mukaan, muutos 1987–2019 (henkilöä)

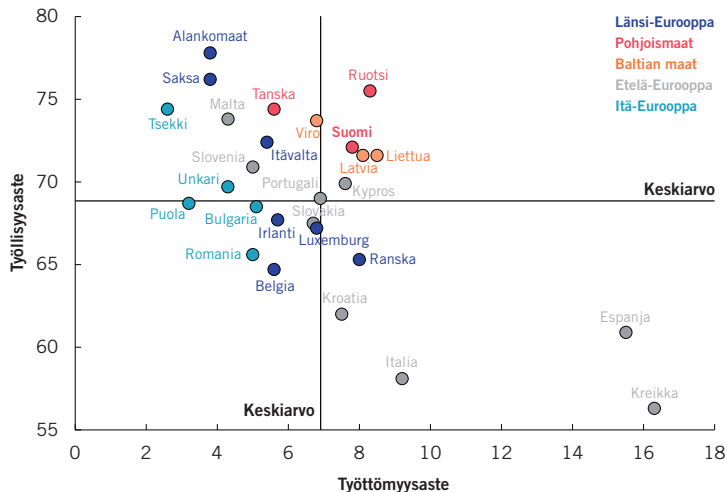
Työvoiman määrä on kasvanut noin 160 000:lla viimeisen runsaan kolmenkymmenen vuoden aikana. Kasvusta kaksi kolmasosaa on työttömiä (+108 000) ja kolmasosa työllisiä (+54 000).

Työvoiman ulkopuolella on kasvanut opiskelijoiden (+90 000) ja eläkeläisten (+435 000) määrä. Lasten määrään sijaan on vähentynyt (-82 000).

Lähde: Tilastokeskus/Työssäkäyntitilasto.

Työllisyys-* ja työttömyysasteet EU-maissa 2020 (prosenttia)

Suomen työllisyysaste on muihin EU-maihin verrattuna verraten hyvä. Suomessa työllisyysaste on 72,1 prosenttia, kun EU:n keskiarvo on 68,1.

Kuitenkin esimerkiksi Saksassa, Ruotsissa ja Hollannissa työllisyysasteet nousevat yli 75 prosenttiin. Ruotsissa työllisyysaste on 75,5 prosenttia ja Saksassa 76,2 prosenttia.

EU-maiden matalin työllisyysaste on Kreikassa, 56,6 prosenttia.

* 15–64-vuotiaat.
Lähde: Eurostat.

Työllisyysasteet eräissä EU-maissa 2000–2020 (prosenttia)

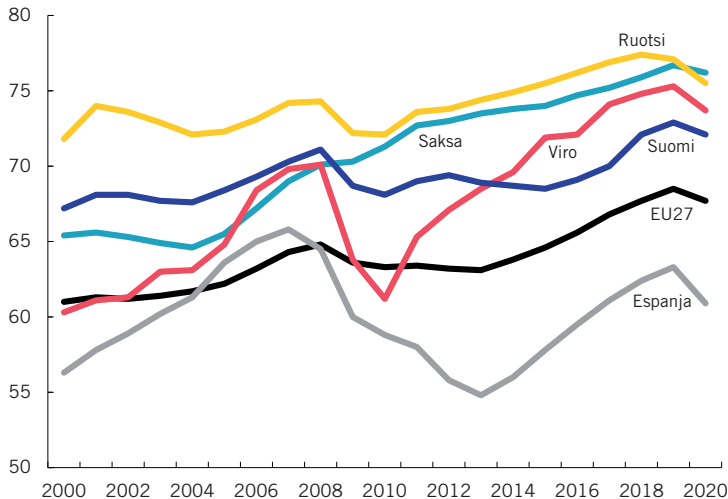
Suomen työllisyysaste on toipunut edellistä taloustaantumaa (2008) edeltävälle tasolle ja noussut sitä korkeammallekin.

Ennen taantumaa työllisyysasteemme oli 71 prosenttia, ja vuonna 2020 se oli 72,1 prosenttia.

Vuonna 2020 näkyy koronaepidemian negatiivinen vaikutus työllisyysasteeseen.

Viron työllisyysaste on kasvanut 2010-luvulla 12,5 prosenttiyksikköä. Työllisyysaste on palautunut Virossa ripeästi, sillä se laski taantumavuosina 2009–2010 lähes kymmenen prosenttiyksikköä.

Lähde: Eurostat.

PALJONKO TYÖTTÖMIÄ ON?

Työttömien määrää tilastoidaan kahdella tavalla. Tilastokeskuksen työvoimatutkimus perustuu kyselytutkimukseen ja rekisteripohjaiset tilastot työhallinnon työnhakijarekisteriin.

Tilastojen työttömyysmääritelmät poikkeavat toisistaan siinä, miten ne painottavat työhaun aktiivisuutta ja työmarkkinoiden käytettävissä oloa.

Työvoimatutkimus kuvaa työvoiman kysyntää ja tarjontaa. Työttömäksi katsotaan vailla työtä oleva, joka on lisäksi hakenut aktiivisesti työtä ja on valmis kahden viikon kuluessa aloittamaan työt.

Rekisteritilastot taas perustuvat työttömiksi ilmoittautuneisiin työnhakijoihin. Opintorahaa nostavaa opiskelijaa tai eläkkeellä olevaa ei niissä lueta työttömäksi. Rekisteritilastoja ovat työ- ja elinkeinoministeriön **työnvälitystilasto** ja Tilastokeskuksen **työssäkäyntitilasto**.

Määritelmäerot johtavat siihen, että tilastojen työttömyysluvut poikkeavat toisistaan.

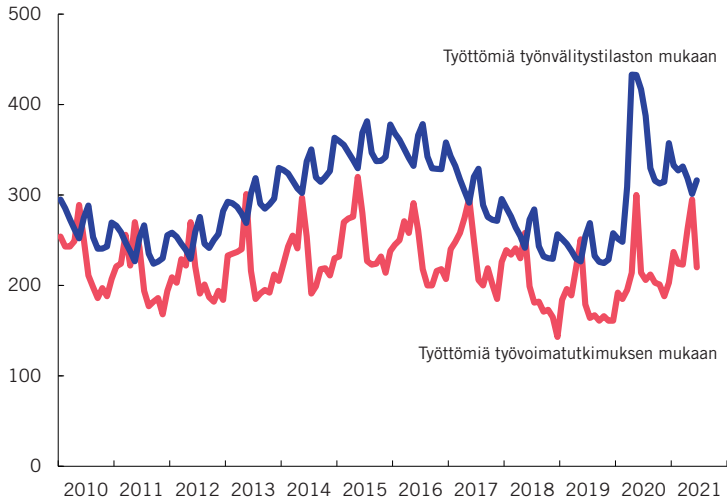
Työttömien määrä työnvälitystilastossa ja työvoimatutkimuksessa 2010–2021 (1 000 henkilöä)

Työttömiä työnhakijoita oli kesäkuussa 2021 työnvälitystilaston mukaan 316 000. Työvoimatutkimuksen mukaan työttömiä oli 96 000 vähemmän.

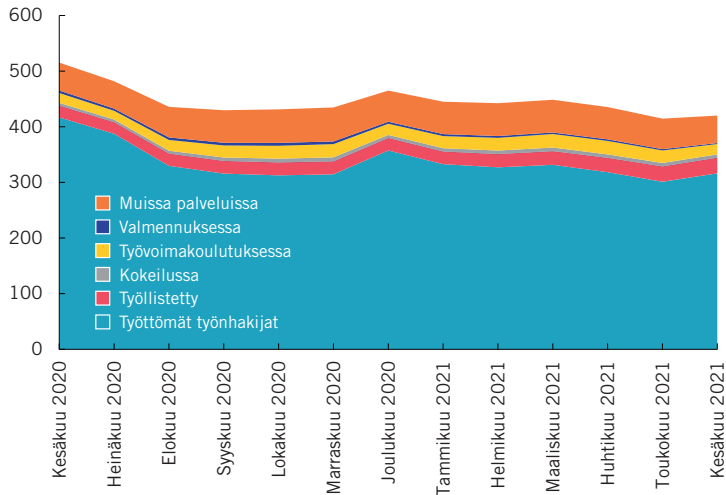
Työnvälitystilastossa mukana ovat piilotyöttömät ja työnhausta luopuneet, mutta tarkkoja lukumääriä näistä ryhmistä ei ole. Piilotyötön haluaa työtä ja on nopeasti työhön käytettävissä, mutta ei silti ole aktiivisesti hakenut työtä. Työnhausta luopunut on vailla työtä oleva, joka ei halua tai hae työtä.

Työvoimatutkimus taas lukee työttömiksi myös työttömyysuhanalaiset, kuten työnhaun aloittavat opiskelijat.

Lähteet: TEM/Työnvälitystilasto, Tilastokeskus/
Työvoimatutkimus.

Laaja työttömyys (1 000 henkilöä)

Työttömyyttä tilastoidaan myös "laajan työttömyyden" näkökulmasta. Laajan työttömyyden taso saadaan, kun työnhakijoiden määrään lisätään erilaisissa työvoimapolitiittisissa palveluissa olevat.

Työ- ja elinkeinoministeriön tilastojen mukaan laaja työttömyys oli vuonna 2021 noin 420 000 henkilöä. Heistä työttömiä työnhakijoita oli 316 000.

Lähde: TEM/Työnvälitystilasto.

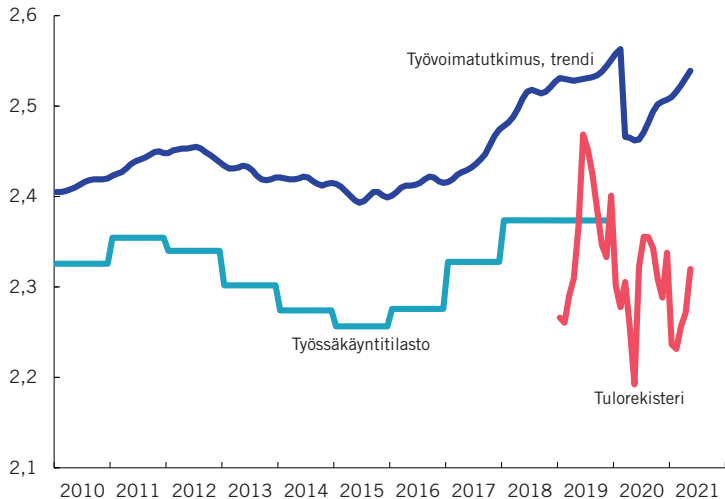
Työllisten määrä eri tilastolähteiden mukaan 2010–2021 (milj. henkilöä)

Työvoimatutkimus arvioi työllisiksi noin 150 000 henkilöä enemmän kuin rekisteripohjainen työssäkäyntitilasto. Se kartoittaa työllisiä 15-vuotiaista alkaen, rekisteripohjainen työssäkäyntitilasto 18-vuotiaista ylöspäin.

Työssäkäyntitilastossa työllisiä ovat työeläkevakuutetut. Työvoimatutkimuksessa taas henkilöt, jotka ovat tutkimusviikolla tehneet vähintään tunnin työtä rahapalkkaa tai luontaisetua vastaan.

Uusin tietolähde on tulorekisteri. Se kertoo kuukausittain palkkaa saaneiden määrän rekisterien perusteella.

Lähteet: Tilastokeskus/Työssäkäyntitilasto, Työvoimatutkimus, Tulorekisteri.

MISTÄ UUSI TYÖVOIMA REKRYTOIDAAN?

Uusia työllisiä tulee vuosittain arviolta 200 000–250 000. Määrä vaihtelee merkittävästi taloussuhdanteen mukaan.

Eniten uusia työllisiä rekrytoidaan opiskelijoista (ks. s. 14). Keskeisimmät työttömien työllistymiseen vaikuttavat tekijät taas ovat työnhakijan ikä, työttömyyden pituus, koulutustausta ja asuinalue (s. 15–16).

Työpaikat keskittyvät suuriin kaupunkeihin ja kasvukeskuksiin, etenkin Uudellemaalle (s. 17 ja 18). Niissä työvoiman kysyntä pysyy korkealla, kun työntekijöitä tarvitaan uusiin työpaikkoihin sekä korvaamaan eläkkeelle jääviä työntekijöitä.

Uusien työllisten* tausta: työttömät, opiskelijat ja muut 1988–2019 (1 000 henkilöä)

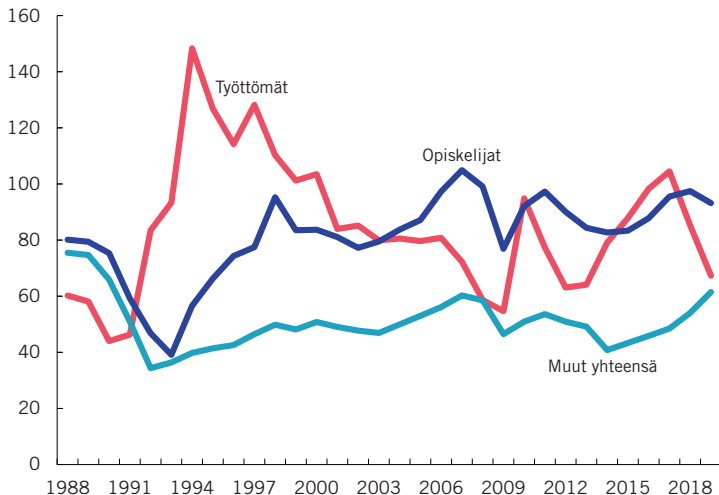
Työttömien määrä ei vähene samassa tahdissa kuin uusia työpaikkoja syntyy. Uusista työllisistä jopa 40 prosenttia on opiskelijoita, jotka eivät ole olleet työttöminä.

Noin kolmannes uusista työllisistä on työttömiä. Taantuman jälkeen työttömien osuus uusista työllisistä yleensä kasvaa aluksi, kun konkurseissa ja lomautuksissa työttömäksi joutunut osaava työvoima pystyy kilpailemaan vastavalmistuneiden kanssa.

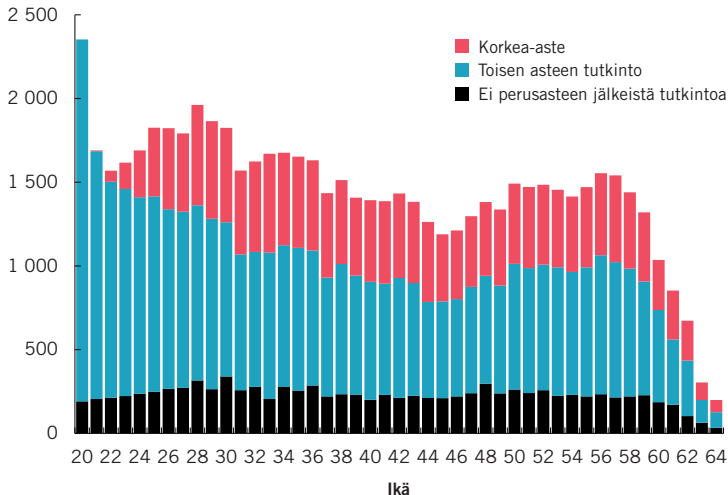
Noin neljännos uusista työllisistä on maahanmuuttajia ja paluumuuttajia, varusmiehiä, eläkkeen ohella työskenteleviä ja muita työvoiman ulkopuolella olleita.

* 18–64-vuotiaat.

Lähde: Tilastokeskus/Työssäkäyntitilasto.

Työttömistä työllistyneet iän* ja koulutusasteen mukaan 2019 (henkilöä)

Vuonna 2019 työllistyi yhteensä 65 000 henkilöä, jotka olivat työttömänä vuonna 2018. Työllistymiseen vaikuttavat muun muassa ikä ja koulutustausta.

Vuonna 2018 työttömiä oli yhteensä noin 250 000. Näistä työllistyi seuraavana vuonna 65 000, joista 36 000 oli keskiasteen suorittaneita ja 10 000:lla ei ollut perusasteen jälkeistä tutkintoa.

* 20–64-vuotiaat.

Lähde: Tilastokeskus/Työssäkäyntitilasto.

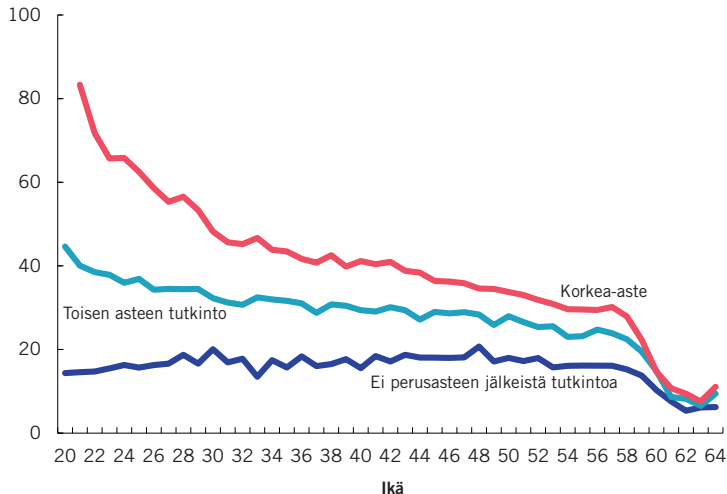
Työttömän työllistymistodennäköisyys* iän ja koulutusasteen mukaan 2019 (prosenttia)

Todennäköisimmin työllistyvä työtön on korkeakoulutettu nuori. Korkeakoulutettu 20–29-vuotias työllistyy lähes 60 prosentin todennäköisyydellä, kun samanikäinen vain peruskoulun käynyt työllistyy 16 prosentin todennäköisyydellä.

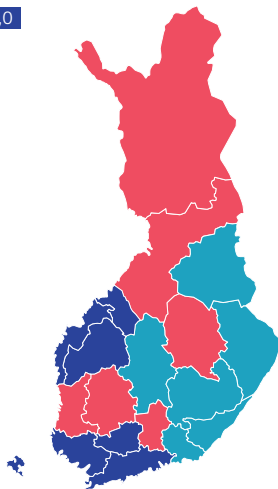
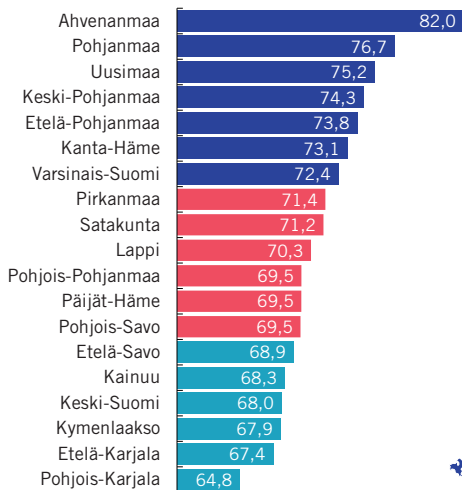
Mitä iäkkäämpi työtön, sitä alhaisempi on työllistymistodennäköisyys. Tätä selittää kuitenkin se, että ikään-työneissä on enemmän pitkittynyttä työttömyyttä.

* Työllistymistodennäköisyys = joulukuussa 2019 työllisinä olleiden osuus kaikista joulukuussa 2018 työttömänä olleista.

Lähde: Tilastokeskus/Työssäkäyntitilasto.

Työllisyysasteet* maakunnittain 2019 (prosenttia)

Korkein työllisyysaste eli työllisten osuus 18–64-vuotiaista on ruotsinkielisillä seuduilla Ahvenanmaalla ja Pohjanmaalla.

Noin puolessa maakunnista (10 kpl) on yli 70 prosentin työllisyysaste. Yli 75 prosentin työllisyysasteeseen yltävät vain Uusimaa, Pohjanmaa ja Ahvenanmaa.

Karjalassa työllisyysaste on noin 10 prosenttiyksikköä Uuttamaata pienempi. Pienin työllisyysaste onkin Pohjois-Karjalassa (65 %).

* 18–64-vuotiaat.

Lähde: Tilastokeskus/Työssäkäyntitilasto.

Työllisten* määrä maakunnittain, muutos 2000–2019 (henkilöä)

Työlliset keskittyvät voimakkaasti Uudellemaalle ja muutamaan kasvukeskukseen.

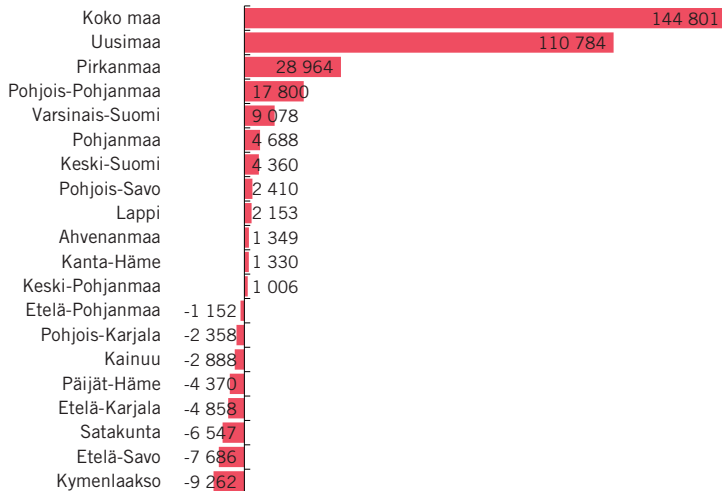
Koko maassa työllisten määrä kasvoi 145 000 henkilöllä vuosina 2000–2019.

Kasvusta suurin osa tuli Uudelta- maalta, jossa työllisten määrä kasvoi 111 000 henkilöllä.

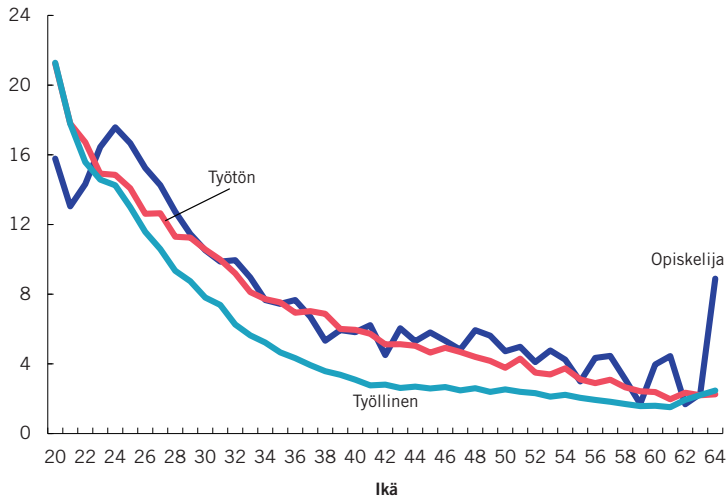
Eniten työllisten määrä taas väheni Kymenlaaksossa ja Etelä-Savossa.

* 18–64-vuotiaat.

Lähde: Tilastokeskus/Työssäkäyntitilasto.

Työttömien, työllisten ja opiskelijoiden muuttamistodennäköisyys iän mukaan 2019 (prosenttia)

Työttömät muuttavat hieman todennäköisemmin kunnasta toiseen kuin työlliset.

20–40-vuotiaiden työttömien muuttamistodennäköisyys (11 %) oli noin kolme prosenttiyksikköä korkeampi kuin samanikäisten työllisten.

Muuttaminen kunnasta toiseen on yleisempää nuorten keskuudessa. Lähes joka viides 20-vuotias muutti 2019.

Lähde: Tilastokeskus/Työssäkäyntitilasto.

MIKSI TYÖLLISTEN MÄÄRÄ EI KASVA?

Työllisten määrä riippuu työn tarjonnasta ja kysynnästä. Työllisyys kasvaa työvoiman kysynnän mukaan, mutta lisäksi työtarjoajille pitää olla vastaanottajia. Käytännössä työvoimaa pitää siis olla riittävästi, ja sen osaamisen ja työkyvyn on vastattava työnantajien tarpeita.

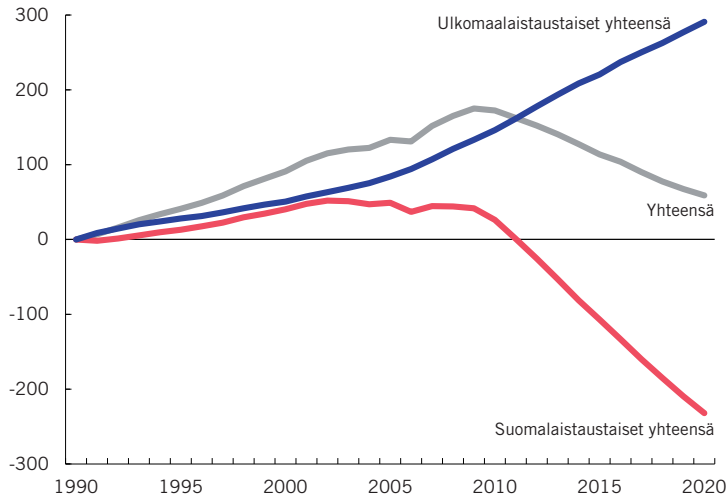
Työvoiman määrä riippuu työkäisten määrästä sekä esimerkiksi opiskelijoiden ja eläkeläisten määrästä. Työkäisten määrä (ks. s. 21) sanelee työvoiman koon reunaehdot.

Jotta työllisten määrä kasvaisi, työttömiä pitäisi pystyä työllistämään. Lisäksi työvoiman piiriin pitäisi saada yhä suurempi osa työkäisistä.

Työttömyys johtuu taloussuhdanteen ja toimialarakenteen muutoksista. 1990-luvun laman aikana osa työvoimasta jäi pysyvästi työmarkkinoiden ulkopuolelle, mikä näkyy sitkeänä rakennetyöttömyytenä (s. 22).

Työkäisten työllisyysastetta heikentävät myös pitkät opiskeluaajat ja varhainen eläköityminen. Suhdanteet vaikuttavat niihinkin, sillä esimerkiksi opiskeleminen yleistyy lama-aikana.

Työikäisten* määrän kehitys: kantaväestö ja maahanmuuttajat 1990–2020 (1990=0, 1 000 henkilöä)

Suomalaistaustaisten työikäisten määrä on vähentynyt 232 000 henkilöllä vuodesta 1990. Sen sijaan syntyperältään ulkomaalaistaustaisten taas kasvanut 291 000 henkilöllä samalla ajanjaksolla.

Väestön ikärakenne vanhenee niin nopeasti, että työikäisten määrä laskee runsaalla 10 000 henkilöllä vuosittain. Trendi jatkuu pari seuraavaa vuosikymmentä, jos maahanmuuttajien määrä ei kasva.

Syntyperältään ulkomaalaistaustaisella tarkoitetaan henkilöä, jonka molemmat vanhemmat ovat syntyneet ulkomailla.

* 18–64-vuotiaat.

Lähde: Tilastokeskus/Väestörakenne.

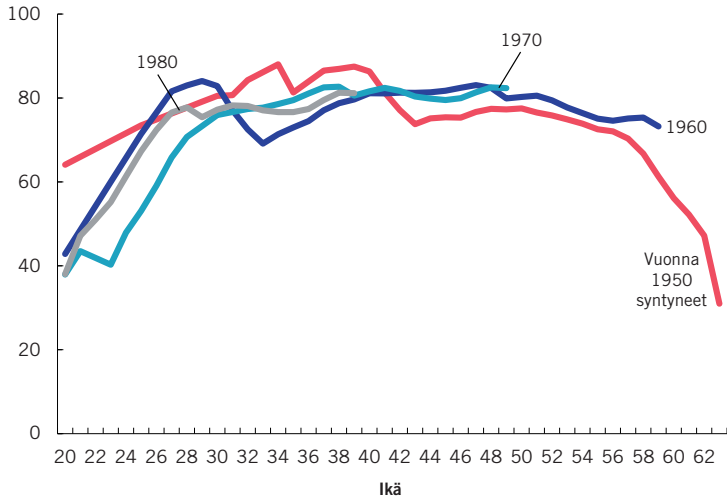
Eräiden ikäluokkien työllisyysasteet vuoteen 2019 asti (prosenttia)

1990-luvun lama jätti pysyvän kuopan työllisyyteen, sillä vanhempien ikäluokkien työllisyysaste ei ole palautunut lamaa edeltäneelle tasolle.

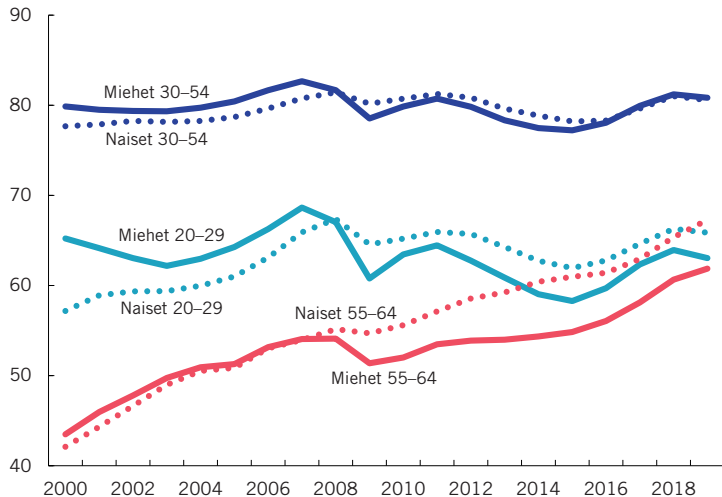
Vuonna 1950 syntyneiden työllisyysaste on jäänyt lamaa edeltävää tasoa alemmaksi. Vuonna 1960 syntyneiden työllisyys on hitaasti noussut lamaa edeltävälle tasolle.

Lamaan valmistuneiden (1970 synt.) työllisyysaste näytti jäävän nuorempia ikäluokkia matalammaksi. Vuoden 2009 taantuma teki kuitenkin kolhun 1980 syntyneiden työllisyysasteeseen, joka jäi samalle tasolle kuin 1970 syntyneiden työllisyysaste.

Lähde: Tilastokeskus/Työssäkäyntitilasto.

Työllisyysasteet ikäluokittain ja sukupuolittain 2000–2019 (prosenttia)

Vuoden 2008 taantuma vähensi miesten työllisyyttä enemmän kuin naisten. Vuosikymmeniä tasaisesti kasvanut naisten työllisyysaste on ylittänyt miesten työllisyysasteen.

55 vuotta täyttäneiden työllisyysaste on lähestynyt nuorten työllisyysastetta ja naisten kohdalla jopa ylittänyt sen.

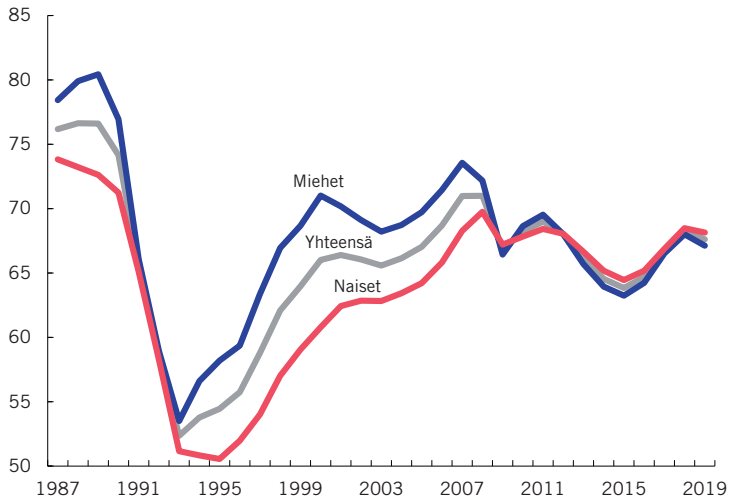
Vuonna 2019 kaksikymppisten naisten työllisyysaste oli 66 prosenttia ja 55–64-vuotiaiden naisten 67,3 prosenttia.

Lähde: Tilastokeskus/Työssäkäyntitilasto.

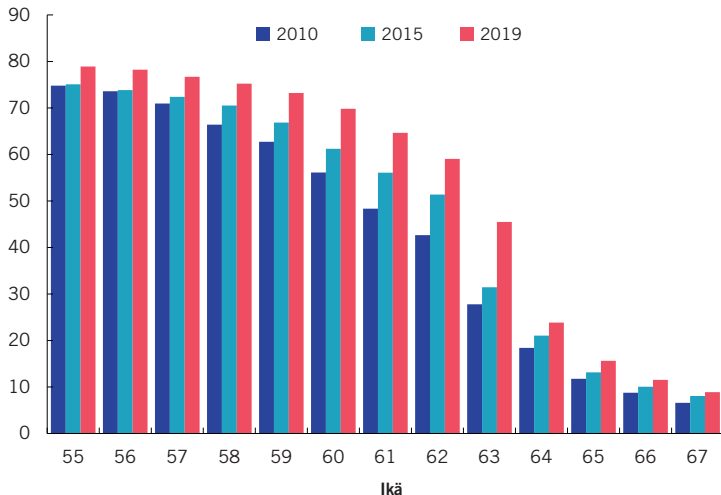
22–29-vuotiaiden työllisyysasteet sukupuolittain 1987–2019 (prosenttia)

Nuorten työllisyyden kasvu pysähtyi finanssikriisiin (2008–). Nuorten naisten ja miesten työllisyysasteet ovat viime vuosina seuranneet hyvin tarkasti toisiaan. Vielä vuonna 2000 nuorten naisten työllisyysaste oli kymmenen prosenttiyksikköä nuorten miesten työllisyysastetta matalampi.

Lähde: Tilastokeskus/Työssäkäyntitilasto.

55–67-vuotiaiden työllisyysasteet 2010, 2015 ja 2019 (prosenttia)

Ikääntyneiden työllisyys on kasvanut erityisesti 60–63-vuotiaiden kohdalla. Esimerkiksi 63-vuotiaiden työllisyysaste kasvoi lähes 18 prosenttiyksikköä ajanjaksolla 2010–2019. Sen sijaan esimerkiksi 55-vuotiaiden työllisyysaste kasvoi noin neljä prosenttiyksikköä.

Tätä selittää se, että kuusikymppisten lähtötaso oli verraten matala – siinä oli varaa nousulle. 55-vuotiaiden ja 63-vuotiaiden välillä on edelleen suuri ero työllisyysasteessa, noin 33 prosenttiyksikköä.

Lähde: Tilastokeskus/Työssäkäyntitilasto.

Työllisten määrä koulutusasteen mukaan 1987–2019 (milj. henkilöä)

Työllisten koulutusrakenne on muuttunut huomattavasti viime vuosikymmeninä.

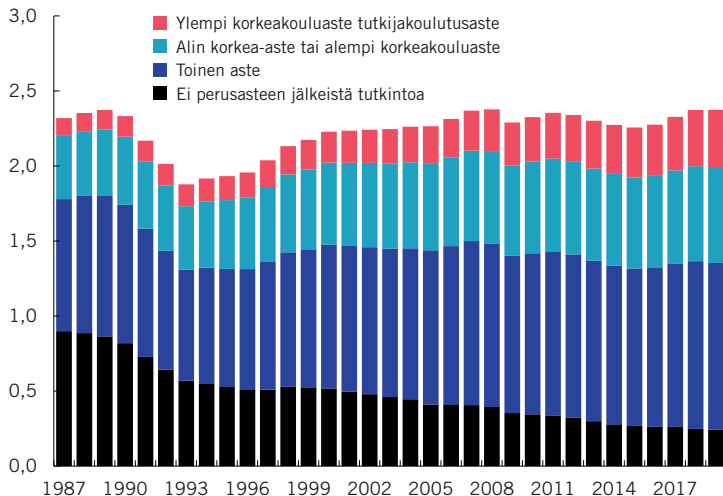
Vain peruskoulun käyneiden työllisten määrä on laskenut 900 000:sta henkilöstä 250 000:een.

Ylemmän korkeakoulututkinnon tai tutkijakoulutuksen suorittaneiden työllisten määrä on yli kolminkertaistunut 386 000:een.

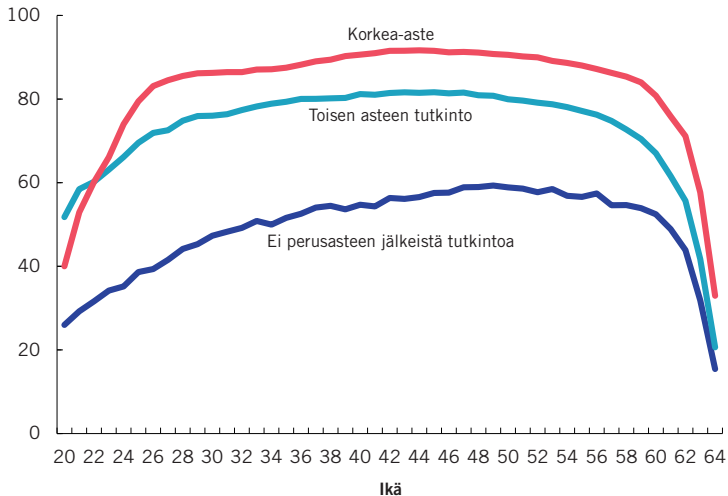
Alemman korkeakoulututkinnon tai ammattikorkeakoulututkinnon suorittaneiden työllisten määrä on kasvanut 212 000:lla.

Toisen asteen eli lukion tai ammatikoulun suorittaneiden työllisten määrä on kasvanut hieman tätäkin enemmän.

Lähde: Tilastokeskus/Työssäkäyntitilasto.

Työllisyysasteet ikäluokittain ja koulutusasteittain 2019 (prosenttia)

Mitä korkeampi koulutus, sitä parempi on työllisyysaste.

Vain peruskoulun suorittaneiden työllisyysaste ei juuri nouse yli 60 prosentin ikäluokasta riippumatta.

Toisen asteen eli lukion tai ammatikoulun suorittaneilla työllisyysaste nousee parhaimmillaan noin 80 prosenttiin ja korkeakouluopinnot suorittaneilla jopa 90 prosenttiin.

Lisäksi korkea-asteen tutkinnon suorittaneiden työllisyysaste alkaa laskea muita koulutusasteita myöhemmin. Ylemmän korkeakoulututkinnon suorittaneista oli 60-vuotiaina töissä vielä 80 prosenttia, kun toisella asteella vastaava osuus oli 67 prosenttia.

Lähde: Tilastokeskus/Työssäkäyntitilasto.

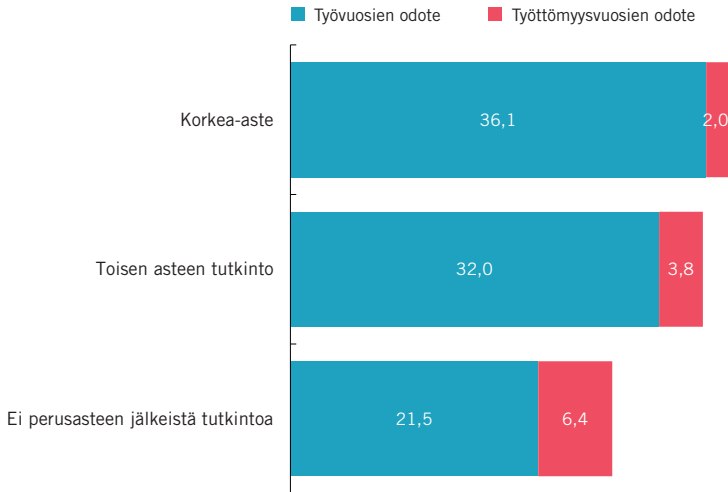
Työ- ja työttömyysvuosien odote 20-vuotiaalle* (vuotta)

Koulutus pidentää työuraa. Korkeasteen tutkinnon suorittaneiden työvuosien odote on 36 vuotta. Ilman perusasteen jälkeistä tutkintoa olevilla työvuosien odote on 21,5 vuotta. Toisen asteen tutkinnon suorittaminen nostaa työvuosien odotteen yli kolmeenkymmeneen.

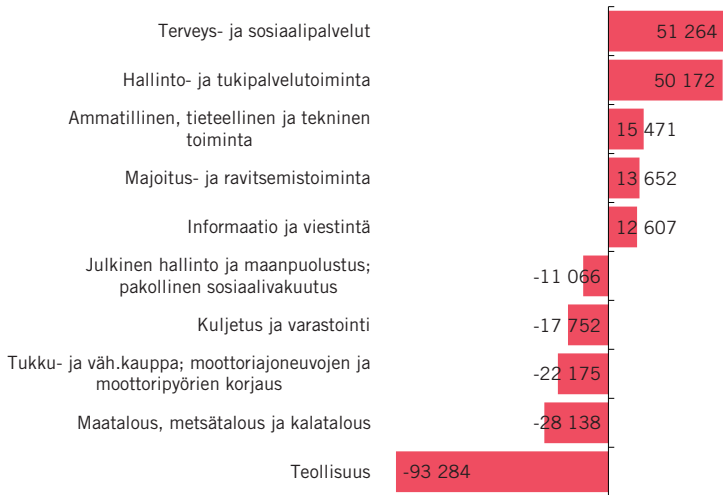
Ilman perusasteen jälkeistä tutkintoa jääneillä on odotettavissa 6,4 työttömyysvuotta. Toisen asteen tutkinnon suorittaminen vähentää työttömyysvuosien odotetta kahdella vuodella ja niin tekee korkea-astekin.

* Työvuosien odote on laskettu vuoden 2019 tiedoista, työttömyysvuosien odote koskee vuotta 2018.

Lähde: Tilastokeskus/Työssäkäyntitilasto.

Työpaikkojen määrän muutos eräillä* toimialoilla 2007–2018 (työpaikkaa)

Talouden rakenne on muuttunut finanssikriisin jälkeen. Työllisyys on vähentynyt etenkin miesvaltaisilla aloilla, kuten teollisuudessa.

Teollisuudesta on kadonnut 93 000 ja maataloudesta 28 000 työpaikkaa.

Samaan aikaan työpaikkojen määrä on kasvanut sosiaali- ja terveystalouksissa 51 000:lla.

Hallinnon ja tukipalvelujen työpaikkojen määrä on kasvanut 50 000:lla.

* Vuosina 2007–2018 viisi eniten kasvanutta ja supistunutta toimialaa.

Lähde: Tilastokeskus/Työssäkäyntitilasto.

Työllisistä* poistuneet ikäluokittain pääasiallisen toiminnan mukaan 2019 (henkilöä)

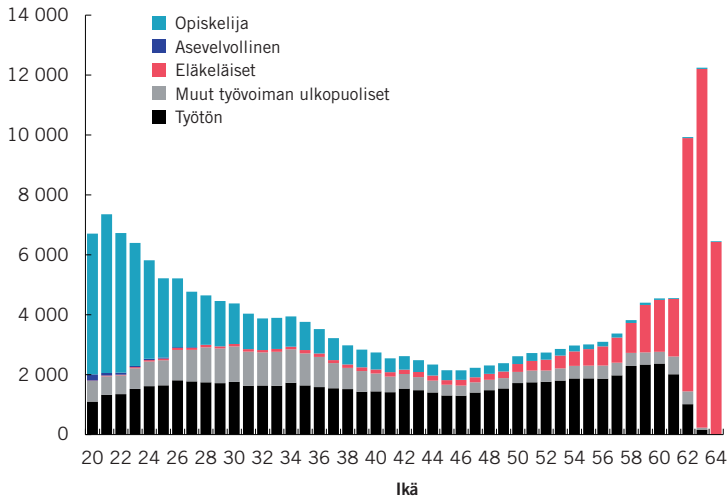
Työllisten joukko ei pysy muuttumattomana, vaan työllisiä siirtyy opiskelijoiksi, eläkkeelle tai työttömiksi ja tilalle tulee uusia työllisiä.

Työllisistä poistumisen polku vaihtelee iän mukaan: nuoret alkavat opiskella, iäkkäät siirtyvät eläkkeelle ja keski-ikäisiä joutuu työttömäksi.

Vuonna 2018 työllisinä olleista poistui vuoden 2019 aikana kaikkiaan 187 000 henkilöä. Heistä 70 000 päätyi työttömäksi, 47 000 opiskelijaksi ja 40 000 eläkkeelle.

* 18–64-vuotiaat.

Lähde: Tilastokeskus/Työssäkäyntitilasto.

MISTÄ LISÄÄ TYÖLLISIÄ?

Työllisten määrä kasvaa, kun työttömät työllistyvät ja nykyiset työlliset pysyvät töissä. Myös työvoiman kasvu tekee mahdolliseksi työllisten määrän kasvun.

Maahanmuuttajat ja työmarkkinoille siirtyvät opiskelijat kasvattavat työvoiman määrää. Maahanmuuttajien työllisyys nousee maassa vietettyjen vuosien mukaan (ks. s. 37).

Työllisten määrää voidaan lisätä myös pidentämällä työuria alusta, keskeltä ja lopusta.

Työurien pidentäminen alkupäästä liittyy opiskeluaikoihin. Opiskelijoiden työssäkäynnin yleistyminen nykytasolta luultavasti venyttäisi opiskeluaikoja.

Työurien pidentäminen keskeltä tarkoittaa työttömien työllistymistä. Nykyisestä noin 300 000 työttömästä helpoiten työllistettäviä on noin 90 000.

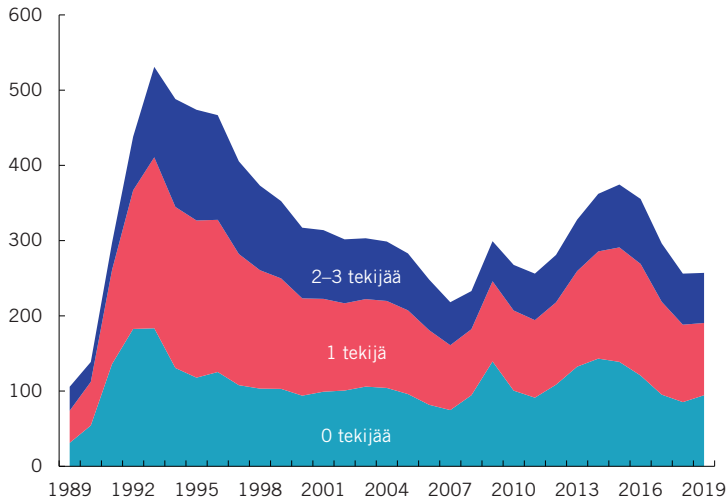
Jotta työurat pidentyisivät loppupäästä, tulisi iäkkäiden työskennellä kauemmin. Iäkkäiden työllisyysaste nousisi myös, jos eläkeikäisten työssäkäynti yleistyisi.

Helposti ja vaikeasti työllistyvät työttömät, 1989–2019 (1 000 henkilöä)

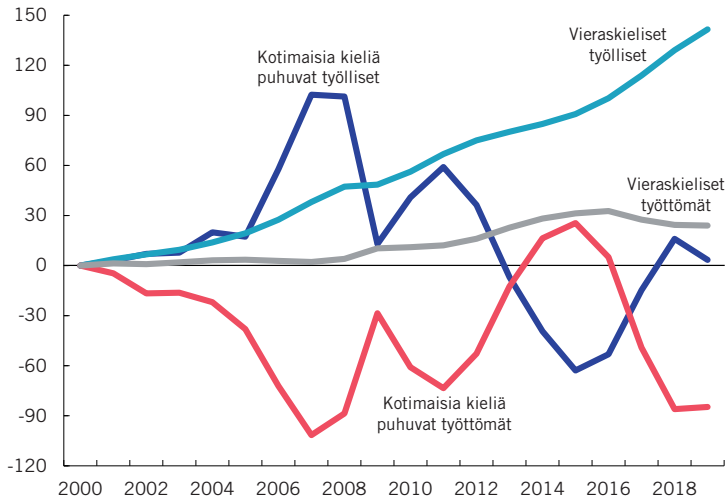
Helposti työllistyviin työttömiin kuuluvat ne, joilla ei ole taustallaan yhtään työllistymistä heikentävää tekijää (0 tekijää). Heillä on työhistoriaa, perusasteen jälkeinen tutkinto, eivätkä he ole olleet kahtena peräkkäisenä vuonna yhteensä vähintään kuutta kuukautta työttöminä. Vuoden 2019 lopussa heitä oli 95 000 eli 37 prosenttia kaikista työttömistä.

Heikoimmin työllistettäviin kuuluvat ne, joilla ei ole työhistoriaa, koulutusta tai työttömyys on pitkittynyt. Heitä oli vuoden 2019 lopussa 66 000 eli 26 prosenttia kaikista työttömistä.

Lähde: Tilastokeskus/Työssäkäyntitilasto.

Maahanmuuttajien ja kantaväestön työllisten* ja työttömien määrän muutos 2000–2019 (1 000 henkilöä)

Maahanmuuttajien eli vieraskielisten työllisten määrä on kasvanut tasaisesti. Vuosina 2000–2018 vieraskielisten työllisten määrä kasvoi 142 000 henkilöllä.

Samalla kantaväestön eli kotimaisia kieliä puhuvien työllisten määrä on kasvanut 3 000 henkilöllä.

Kantaväestöön kuuluvien työttömien määrä taas väheni vuosina 2000–2019 noin 84 000:lla.

Vieraskielisten työttömien määrä kasvoi 24 000 henkilöllä.

* 18–74-vuotiaat.

Lähde: Tilastokeskus/Työssäkäyntitilasto.

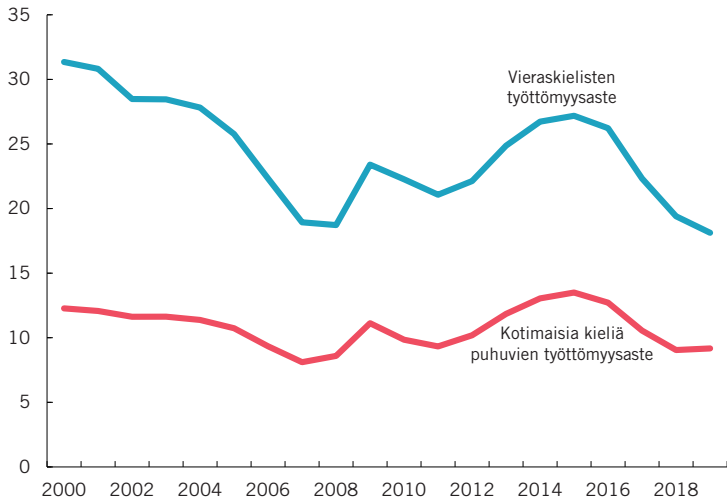
Vieraskielisten ja kotimaisia kieliä puhuvien työttömyysaste* 2000–2019 (prosenttia)

Maahanmuuttajien työttömyys on laskenut tuntuvasti vuosina 2000–2019. Silti vieraskielisten työttömyysaste on noin kaksinkertainen verrattuna kotimaisia kieliä puhuviin.

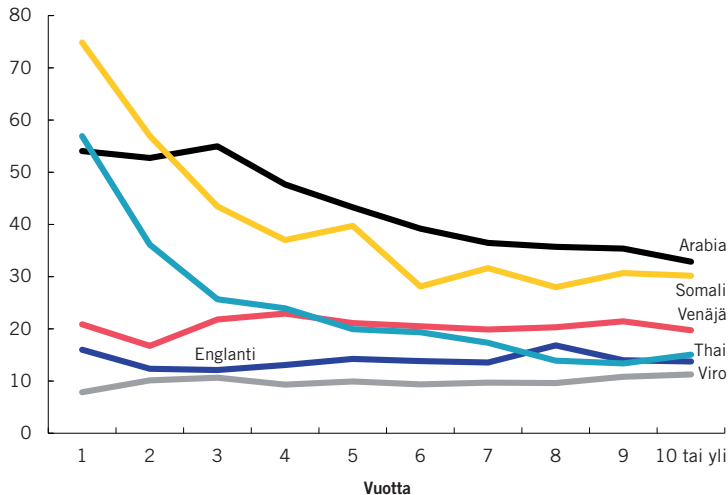
Vuonna 2019 maahanmuuttajien työttömyysaste oli 18 prosenttia, kun se vielä vuonna 2000 oli 31 prosenttia. Kotimaisia kieliä puhuvien työttömyysaste oli 9 prosenttia.

* 18–64-vuotiaat.

Lähde: Tilastokeskus/Työssäkäyntitilasto.

Vieraskielisten työttömyysaste* maassa vietettyjen vuosien mukaan (prosenttia)

Joidenkin vieraskielisten ryhmien työttömyysaste laskee maassa vietettyjen vuosien myötä. Esimerkiksi thainkielisten työttömyysaste on lähes 60 prosenttia maahan muuttettaessa, mutta on kymmenennen maassa vietetyn vuoden kohdalla enää 15 prosenttia.

Tästä huolimatta vieraskielisten ryhmien työttömyysasteet ovat pääsääntöisesti korkeampia kuin kotimaisia kieliä puhuvien työttömyysaste (9,2 % vuonna 2019).

* 18–64-vuotiaat.

Lähde: Tilastokeskus/Työssäkäyntitilasto.

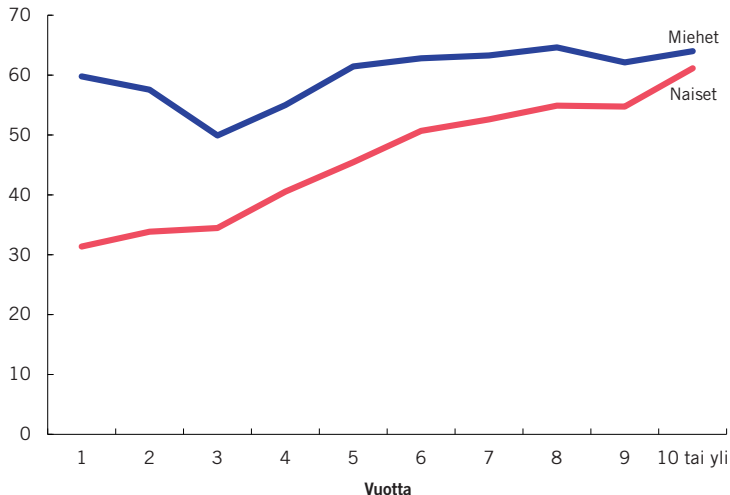
Maahanmuuttajien työllisyysasteet* asuinvuosien ja sukupuolen mukaan 2019 (prosenttia)

Maahanmuuttaneiden vieraskielisten työllisyys paranee maassa vietettyjen asuinvuosien mukaan. Vuoden maassa asuneiden maahanmuuttajien työllisyysaste on 47 prosenttia, kuusi vuotta maassa asuneiden työllisyysaste on jo kymmenen prosenttiyksikköä parempi.

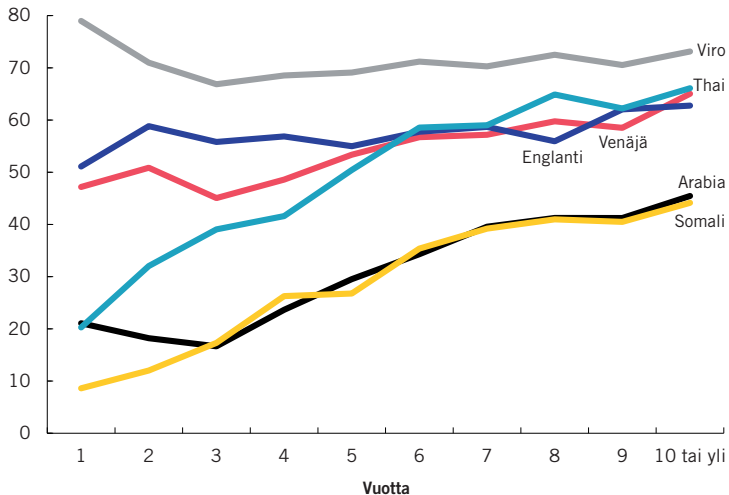
Maahanmuuttajanaisten työllisyysaste on ensimmäisen 10 vuotta alhaisempi kuin miesten. Vuoden maassa asuneiden maahanmuuttajanaisten työllisyysaste on vain 31 prosenttia, miesten 60 prosenttia.

* 18–64-vuotiaat.

Lähde: Tilastokeskus/Työssäkäyntitilasto.

Eräiden kieliryhmien työllisyysasteet* asuinvuosien mukaan 2019 (prosenttia)

Maahanmuuttaneiden vieraskielisten työllisyysasteen kehittyminen vaihtelee kieliryhmittäin.

Vironkielisten työllisyysaste on asuinvuosista riippumatta lähellä kotimaisia kieliä puhuvien työllisyysastetta.

Thainkielisten työllisyysaste nousee 10 maassa vietetyn vuoden jälkeen 66 prosenttiin.

Somaliaa ja arabiaa puhuvien työllisyysaste nousee heikoimmin, vain noin 44 prosenttiin.

* 18–64-vuotiaat.

Lähde: Tilastokeskus/Työssäkäyntitilasto.

Vieraskielisten osuus eräiden toimialojen työllisistä 2019 (prosenttia)

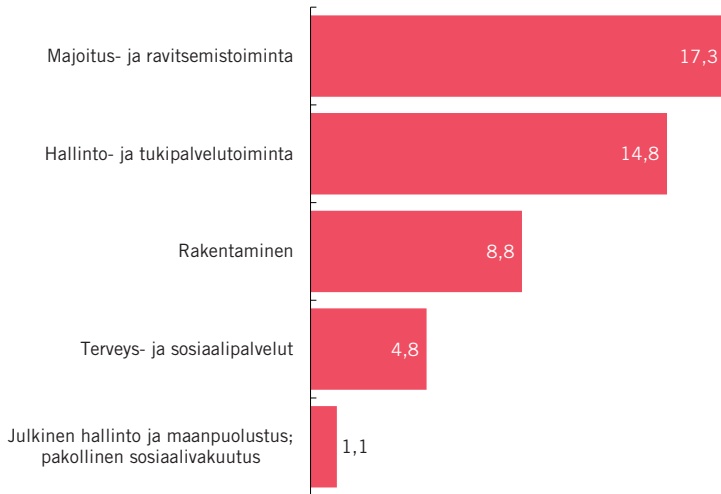
Vieraskieliset työlliset sijoittuvat työelämässä etenkin majoitus- ja ravitsemisalalle (17 % toimialan työllisistä) sekä erilaisiin hallinnon tukipalveluihin (15 % toimialan työllisistä).

Rakentamisen toimialan työllisistä vieraskielisiä on yhdeksän prosenttia.

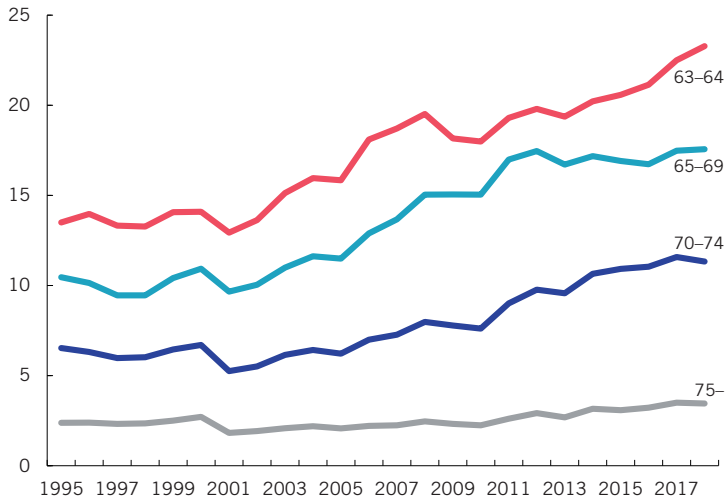
Suomen suurimpien toimialojen – sosiaali- ja terveyspalveluiden, teollisuuden ja kaupan – työllisistä vieraskielisiä on viisi prosenttia.

Sen sijaan julkisessa hallinnossa, maanpuolustuksen ja pakollisen sosiaalivakuutuksen hallinnonalalla vieraskielisiä on vain yksi prosentti.

Lähde: Tilastokeskus/Työssäkäyntitilasto.

Palkkaa saaneiden osuus ikäluokittain eläkeläisistä 1995–2018 (prosenttia)

Palkkatuloja on jopa joka kymmennellä täysipäiväisellä vanhuuseläkeläisellä eli noin 115 000 henkilöllä.

Vastikään eläkeikään tulleista 65–69-vuotiaista jopa 18 prosenttia on saanut palkkatuloja viimeisen vuoden aikana.

Palkkaa saaneiden määrä on kasvanut noin 83 000:lla ajanjaksolla 1995–2018.

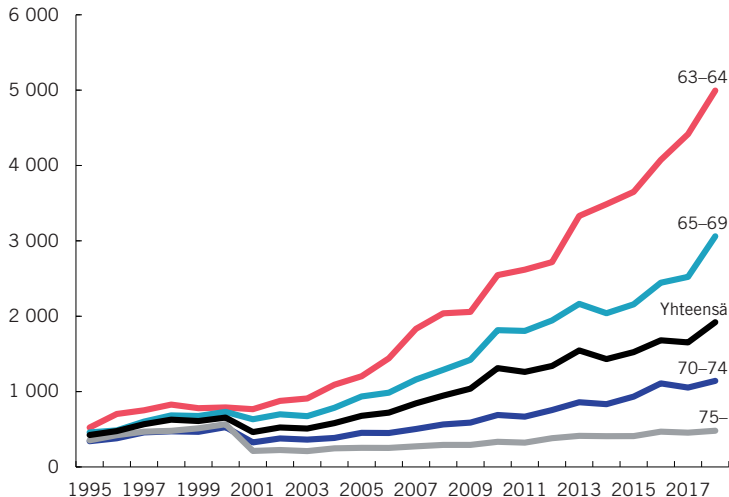
Lähde: Tilastokeskus.

Eläkkeen ohella työskentelevien palkan mediaani ikäluokittain ja vuosittain 1995–2018 (euroa)

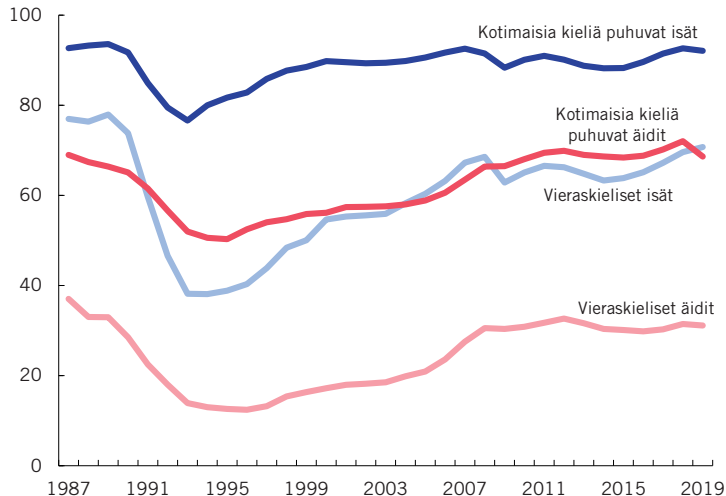
Suurin osa vanhuuseläkeläisistä sai palkkaa melko vähän. Eläkeläisten palkkatulojen mediaani on noin 2 000 euroa vuodessa.

Lähes 60 000 henkeä tienasi jotain euron ja kahden tuhannen euron väliltä.

Lähde: Tilastokeskus.

Alle kolmevuotiaan lapsen vanhempien työllisyysaste kielen mukaan 1987–2019 (prosenttia)

Alle kolmevuotiaiden lasten isien työllisyysaste on huomattavasti korkeampi kuin työikäisten keskimääräinen työllisyysaste.

Vuonna 2019 kotimaisia kieliä puhuvien isien työllisyysaste oli 93 prosenttia prosenttia. Vieraskielisten isien työllisyysaste oli 71 prosenttia.

Pienten lasten äitien työllisyysaste on keskimääräistä työllisyysastetta matalampi. Kotimaisia kieliä puhuvien äitien työllisyysaste oli 69 prosenttia vuonna 2019 ja vieraskielisten äitien 31 prosenttia.

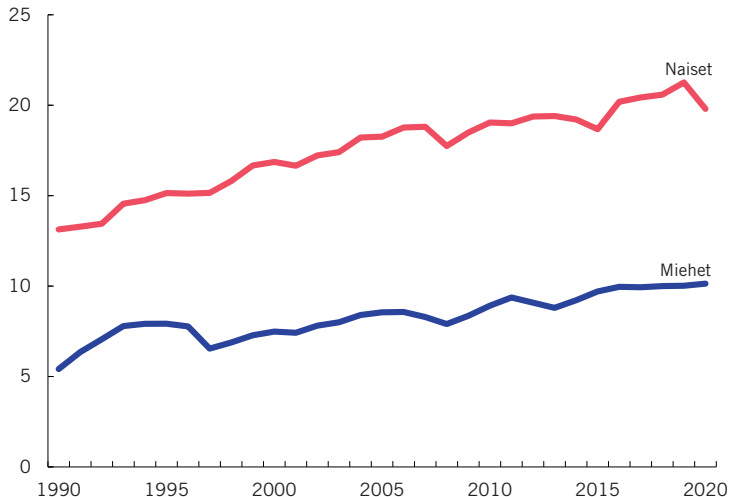
Lähde: Tilastokeskus/työssäkäyntitilasto.

Osa-aikatyötä tekevien osuus työllisistä 1990–2020 (prosenttia)

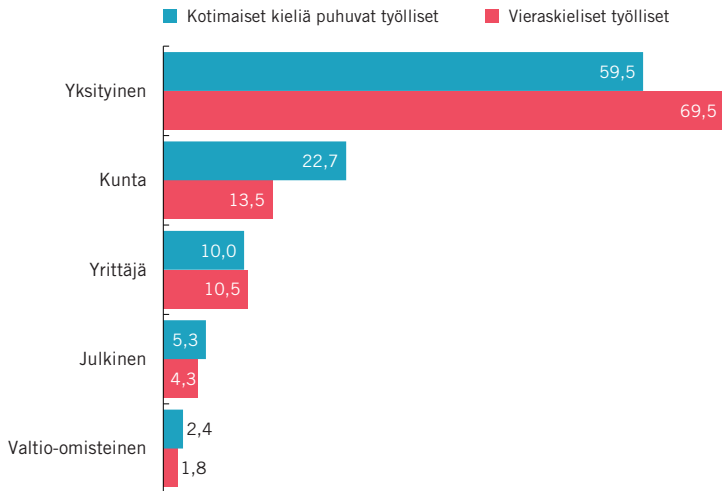
Osa-aikatyön tekeminen on yleistynyt viime vuosikymmeninä. Osa-aikaisten työllisten määrä on noussut 137 000 henkilöllä 363 000:een. Osa-aikaisten osuus työllisistä on noussut 15 prosenttiin.

Naiset tekevät miehiä yleisemmin osa-aikatyötä. Osa-aikaisista työntekijöistä yli 65 prosenttia oli naisia vuonna 2019.

Lähde: Tilastokeskus/työssäkäyntitilasto.

Koti- ja vieraskielisten työskentelysektorit 2019 (prosenttia)

Vieraskielisistä työllisistä poikkeuksellisen moni työskentelee yksityisellä sektorilla.

Vieraskielisistä työllisistä 70 prosenttia työskentelee yksityisellä sektorilla, kun kotimaisia kieliä puhuvien osalta vastaava luku on 60 prosenttia.

Sen sijaan kuntasektorilla vieraskielisiä on poikkeuksellisen vähän.

Ainoastaan 14 prosenttia vieraskielisistä työllisistä saa palkkansa kuntasektorilta, kun vastaava luku kotimaisia kieliä puhuvien osalta on 23 prosenttia.

Lähde: Tilastokeskus/työssäkäyntitilasto

Lähteet

Eurostat: Työttömyysaste, Työllisyysaste, <https://ec.europa.eu/eurostat/web/lfs/data/database>

Tilastokeskus: Tulorekisteri, https://www.stat.fi/tup/kokeelliset-tilastot/tulorekisterin_palkat_ja_palkkiot/

Tilastokeskus: Työssäkäyntitilasto, <http://www.stat.fi/til/tyokay/>

Tilastokeskus: Työvoimatutkimus, <http://www.tilastokeskus.fi/til/tyti/>

Tilastokeskus: Työvoimatutkimus, <http://www.tilastokeskus.fi/til/vaerak/>

SUOMEN TYÖLLISYYSASTE on toipunut taantumaa edeltävälle tasolle, mutta työllisten määrä ei juuri kasva. Mistä tämä johtuu? Kuka Suomessa tekee työt? Kuinka paljon koulutus vaikuttaa työllistymiseen?

Tämä EVA Fakta -julkaisu kertoo kuvioina ja numeroina olennaiset tiedot suomalaisen työvoiman rakenteesta ja sen muutoksista. Julkaisun tiedot ovat koonneet Jussi ja Topias Pyykkönen.

ISBN 978-951-628-747-1